

Remissvar
Justitiedepartementet

Dnr
Ju2024/00910

Yttrande över betänkande Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter SOU 2024:27

Sveriges Lärare har valt att inkomma med synpunkter på rubricerad remiss. Förbundet yttrar sig kring de delar som har konsekvenser för förbundets medlemmar.

Övergripande synpunkter

Sveriges Lärare tillstyrker utredningens huvudsakliga förslag om att tillståndskravet slopas. Endast en begränsad del av skolors yta omfattas av kravet på tillstånd enligt nuvarande reglering. Sveriges Lärare anser dock att det krävs ytterligare åtgärder och förtydliganden för att skydda lärares, elevers och barns integritet vid kamerabevakning i skolmiljöer. Rent konkret bör det alltid krävas att arbetsgivare har primärförhandlat med fackliga företrädare och involverat skyddsorganisationen innan kamerabevakning sker i skolor och på arbetsplatser.

Sveriges Lärares synpunkter och medskick

11.6.2 Ett helt avskaffat tillståndskrav för alla

Utredningen föreslår att tillståndskravet för kamerabevakning ska avskaffas.

Förbundets medlemmar arbetar i alla delar av skol- och utbildningsväsendet och kan idag se att det är olika regler som gäller för olika delar av våra medlemmars arbetsplatser. Skolan är en arbetsplats för både elever och lärare, dessutom obligatorisk för elever i grundskolan. Enligt nuvarande reglering krävs tillstånd för kamerabevakning endast i de delar av skola dit allmänheten har tillträde, typiskt sett skolgårdar och vägen in till rektorsexpeditionen, däremot krävs det inte tillstånd att sätta upp bevakningskameror i övriga delar av skolan dit allmänheten inte har tillträde.

Sveriges Lärare har inget att invända mot att tillståndskravet slopas under förutsättning att ett tillräckligt integritetsskydd uppnås genom andra åtgärder. Sveriges Lärare anser dock att utredningens förslag till åtgärder inte är tillräckliga.

11.8.3 Hänvisningsbestämmelsen i 21 § KBL är tillräcklig

Utredningen föreslår att tillståndskravet för kamerabevakning slopas och anser att det inte finns anledning att införa en bestämmelse motsvarande kravet på ett yttrande från skyddsombud, skyddskommitté eller organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen som skulle bifogas tillståndsansökan.

Sveriges Lärare invänder mot utredningens bedömning att upplysningsbestämmelsen i 21 § KBL är tillräcklig. Trots arbetsgivarens förhandlingsskyldighet och det som utredningen anger som arbetstagarorganisationers möjlighet att påverka bevakning genom tillsynsförfarandet anser

Sveriges Lärare att detta inte ger ett tillräckligt integritetsskydd för arbetstagare som kameraövervakas på sin arbetsplats.

Det går inte att uttömmande förutse huruvida arbetsgivarens planerade kamerabevakningsåtgärder i alla fall faller inom arbetsgivarens primära förhandlingsskyldighet enligt medbestämmandelagen. Det skulle kunna finnas situationer när det är oklart. För att uppnå ett tillräckligt integritetsskydd för arbetstagare krävs ytterligare åtgärder för arbetstagarinflytande och hänsyn till arbetsmiljöaspekter.

13 Förutsättningar för att bedriva kamerabevakning i viss verksamhet som inte är brottsbekämpande – 13.7 En reglering som ställer upp tydliga förutsättningar

I kapitel 13.7 hittas utredningens förslag för att skapa en reglering som ställer upp tydliga förutsättningar (för kamerabevakning som inte är brottsbekämpande). Sveriges Lärare har valt att endast lämna synpunkter på denna del av utredningen som är den som främst berör våra medlemmar.

13.7.1 En bibehållen intresseavvägning och vissa förtydligande för en enklare tillämpning

Sveriges lärare håller med om utredningens förslag att det kan vara bra att skapa tydligare och mer enhetliga regler för kamerabevakning i skolväsendet och att man bland annat slopar gränsdragningen avseende platser dit allmänheten har tillträde. Att samma bedömning och intresseavvägning ska ske inom hela skolområdet ger tydligare och enklare reglering för skolväsendet.

Det finns dock olika typer av integritetsaspekter i olika områden och utrymmen inom en skola. Vid både nödvändighetsbedömningen och intresseavvägningen måste alltså olika områden bedömas olika såsom framgår av IMY:s beslut avseende Utbildningsnämnden i Stockholms stad ”Aspuddens skola” DI-2021-5774.

13.7.2 Vad som särskilt ska beaktas i intresseavvägning

Sveriges Lärare delar utredningens syn på att det behövs ytterligare vägledning vad som ska ingå i en intresseavvägning och att det behövs ytterligare förtydliganden.

När det gäller skolväsendet kan det vara svårt att avgöra vilka platser som kan anses särskilt brottsutsatta. Det som i stället kan vara aktuellt för skolor är frågan om vilka platser som inneburit arbetsmiljörisiker för förskollärare, lärare och elever eller där det förekommit incidenter som enligt skollagen betecknas som kränkningar. Det är därför extra viktigt att vid eventuella planer eller överväganden avseende kamerabevakning involvera den lokala skyddsorganisationen enligt tillämplig arbetsmiljöreglering.

Som ovan anförts delar Sveriges Lärare inte bedömningen att upplysningsbestämmelsen i 21 § KBL som behandlats i avsnitt 11.8.3 är tillräcklig för att uppnå ett godtagbart integritetsskydd och inflytande för arbetstagarna på arbetsplatsen. Det bör tillkomma tydligare krav på att arbetstagar- och arbetsmiljöperspektivet ska beaktas vid en intresseavvägning. Det kan inte anses godtagbart att en helhetsbedömning sker, där bevakningsintresset vägs mot integritetsintresset för arbetstagarna på arbetsplatsen, om arbetstagarna inte representerats och fått komma till tals inför planerad kamerabevakning.

Sveriges Lärares anser att arbetsgivaren alltid ska involvera skyddsorganisationen på arbetsplatsen inför åtgärder som innebär övervakning av de anställda på arbetsplatsen. Arbetsgivaren ska också alltid ha en skyldighet att informera och ge fackliga företrädare möjlighet att komma med synpunkter på planerade övervakningsåtgärder. Detta bör tydligt framgå att detta är den grundläggande del av arbetsgivarens intresseavvägning, då arbetsgivaren på ett enkelt, befintligt och organiserat sätt kan inhämta synpunkter av de som berörs av planerad övervakning.

Sveriges Lärare vill vidare särskilt uppmärksamma att vid intresseavvägningen om vilka platser som ska bevakas måste tas hänsyn till att skolmiljöer är en arbetsplats för både lärare och elever, och att även förskolan är en arbetsplats. Integritetsskyddsintresset väger alltså tungt i alla skolmiljöer. I vissa delar av skolans lokaler är skyddsintresset än mer påtagligt, exempelvis inne i klassrum där undervisning bedrivs. På förskolor bedrivs också ofta undervisning utomhus. Undervisning i sig kräver att det finns en förtroendefull relation mellan elev och lärare respektive barn och förskollärare. I klassrum är det vidare ovanligt att elever visas utan att någon skolpersonal finns på plats. För kameraövervakning inne i klassrum och andra undervisningsutrymmen krävs särskilt noggranna överväganden innan behovet kan anses så påtagligt att kameraövervakning kan tillåtas. Förbundet har sett exempel på där intresseavvägningar har varit obefintliga eller bristfälliga.

13.7.3 När bedömningen ska göras

Sveriges Lärare tillstyrker utredningens förslag att intresseavvägning ska göras innan bevakning påbörjas och måste göras vid betydande förändringar.

Kapitel 15 Rättsliga verktyg för en effektiv tillsyn.

Sveriges Lärare delar utredningens uppfattning att förslagen skulle innebära ett ökat behov av tillsyn för att se till att regelverket följs.

Stockholm, 16 augusti 2024

Sveriges Lärare

Anna Olskog

Anna Olskog
Förbundsordförande

Veera Littmarck
Chefsjurist